

ПРАВОВИЙ СТАТУС ПРОКУРОРА В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Тимошевська Ірина Петрівна,

канд. юрид. наук,

асистент кафедри цивільного процесу,
Національний юридичний університет

імені Ярослава Мудрого,

Україна, м. Харків

e-mail: coldsmell@gmail.com

ORCID 0000-0002-9645-8619

Здійснено ґрунтовний аналіз нормативно-правових актів, що регулюють питання правового статусу прокурора в цивільному процесі, досліджено положення судової практики та наукової доктрини. Розглянуто правовий статус прокурора як учасника цивільного процесу, акцентовано увагу на новелах вітчизняного законодавства з даної проблематики, зокрема, проаналізовано положення як спеціального, так і загального законодавства з аргументацією негативних чи позитивних змін. Визначено основні права та обов'язки прокурора згідно з новітнім цивільним процесуальним законом.

Ключові слова: статус прокурора в цивільному процесі; цивільне судочинство; учасники цивільного процесу; представництво в цивільному процесі.

Постановка проблеми. Метою проведення в Україні конституційної реформи у сфері правосуддя та реформування вітчизняного цивільного процесуального законодавства визначено підвищення ефективності цивільного судочинства та узгодження його з міжнародними стандартами справедливого правосуддя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням правового статусу прокурора в цивільному процесі присвятили свої праці такі вчені, як Є. Безкровний, В. Бонтлаб, О. Нестерцова-Собакарь і М. Стефанчук. Однак комплексне дослідження з даної проблематики за новим законодавством України в умовах реформування системи судочинства наразі не проводилося, що й обумовило його актуальність і визначило мету статті.

Виклад основного матеріалу. 14 жовтня 2014 р. було прийнято Закон України «Про прокуратуру» (далі – Закон), в основу якого покладено насамперед стандарти Ради Європи, досвід функціонування прокуратури в

країнах-членах Європейського Союзу (ЄС), а також висновки та рекомендації Венеціанської комісії щодо законопроектів, пов'язаних із реформуванням прокуратури України. Зокрема, у ст. 23 Закону визначено підстави та межі представництва інтересів громадянина або держави в суді, форми такої діяльності та відповідні повноваження, а в ст. 24 – розмежування компетенції прокурорів різного рівня [2].

З прийняттям цього Закону та внесенням відповідних змін до процесуального законодавства України певним чином було трансформовано і механізм реалізації прокуратурою функції представництва інтересів держави і громадянина в суді. Це зумовлює необхідність проведення науковцями додаткових досліджень загальнометодологічних питань правового статусу прокуратури як суб'єкта реалізації функції представництва інтересів громадянина або держави в суді [1, с. 115].

З огляду на те, що система функцій прокуратури визначається Конституцією України, потребує аналізу і правова природа представництва прокурором інтересів громадянина або держави в суді як конституційної функції прокуратури.

Так, відповідно до ст. 23 Закону підставами представництва прокурором інтересів держави є порушення або загроза їх порушення, якщо захист цих інтересів не здійснює або неналежним чином здійснює орган державної влади, орган місцевого самоврядування чи інший суб'єкт владних повноважень, до компетенції якого віднесені відповідні повноваження, а також у разі відсутності такого органу. Водночас не допускається здійснення прокурором представництва в суді інтересів держави в особі державних компаній, а також у правовідносинах, пов'язаних із виборчим процесом, проведенням референдумів, діяльністю Верховної Ради та Президента України, створенням і діяльністю засобів масової інформації, політичних партій, релігійних організацій, організацій, що здійснюють професійне самоврядування, та інших громадських об'єднань [3].

Відповідно до нових процесуальних положень здійснення прокурором

представницької функції в суді вже не пов'язується з конституційною дефініцією «у виключних випадках». Тепер, як це було і в попередніх кодексах, прокурор може представляти інтереси держави в суді «у визначених законом випадках». Окрім того, відповідно до положень ч. 3 ст. 56 ЦПК України прокурор може вступити у справу «за своєю ініціативою», провадження в якій відкрито за позовами інших осіб. Таким чином, із введенням вказаних змін процесуальне законодавство закріпило по суті необмежене право прокурора на вступ у справу, що формально не відповідає вимогам п. 3 ст. 131-1 Конституції України, яка передбачає можливість здійснення прокуратурою представницької функції лише у виключних випадках і в порядку, що визначені законом. Ці конституційні вимоги в новому кодексі наразі не є врегульованими.

Під «виключними випадками» можна розуміти як конкретні ситуації, що прямо визначені в законі (в теорії – так званий «закритий перелік підстав представництва»), так і сукупність загальних критеріїв, які нададуть прокурору можливість самостійно визначити певну представницьку ситуацію як виключну (так званий «відкритий перелік»).

У зв'язку з цим М. М. Стефанчук наголошує, що поняття «виключні випадки» може бути динамічним і визначатися «відкритим переліком», тобто перелік виключних випадків не може бути сформований заздалегідь, а має визначатися ситуативно, відповідно до порушених публічних інтересів, які потребують захисту в конкретний історичний період [1].

У системі прокурорських представницьких заходів ЦПК передбачено спеціальне правило (абзац), за яким прокурор, звертаючись до суду в інтересах держави, в позовній та іншій заяві (скарзі) має обґрунтувати, в чому полягає порушення інтересів держави, необхідність їх захисту, визначені законом підстави для свого звернення до суду. Крім того, він має вказати орган, який уповноважений державою здійснювати відповідні функції у спірних правовідносинах (ч. 4 ст. 56 ЦПК). У разі невиконання прокурором цих вимог суддя може застосовувати положення, які передбачені (визначені) ст. 185 ЦПК, а саме: залишити позовну заяву прокурора без руху й повернути її прокурору.

Якщо провадження відкривається за позовною заявою, подану прокурором в інтересах держави в особі органу, уповноваженого здійснювати функції держави в спірних правовідносинах, цей орган набуває статусу позивача. Якщо такий орган відсутній або не має повноважень щодо звернення до суду, прокурор зазначає про це в позовній заяві й набуває вже статусу позивача (абз. 2 ч. 5 ст. 56 ЦПК).

З цього приводу заслуговує на увагу окрема думка Судді Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду В. І. Крата у справі № 607/1557/17 від 06.06.2018 р., що прокурор набуває право на представництво, якщо відповідний суб'єкт владних повноважень не здійснює захисту або здійснює його неналежно.

Зокрема, В. І. Крат зазначає, що «не здійснення захисту» проявляється в усвідомленій пасивній поведінці уповноваженого суб'єкта владних повноважень – він усвідомлює порушення інтересів держави, має відповідні повноваження для їх захисту, але всупереч цим інтересам за захистом до суду не звертається. У свою чергу «здійснення захисту неналежним чином» проявляється в активній поведінці (сукупності дій та рішень) даного суб'єкта, спрямованій на захист інтересів держави, але яка є неналежною. Крім того, «неналежність» захисту може бути визнана з огляду на встановлений порядок захисту інтересів держави, який серед іншого включає в себе досудове з'ясування обставин порушення інтересів держави, обрання способу їх захисту та ефективне здійснення процесуальних прав позивача.

Захищати інтереси держави мають відповідні суб'єкти владних повноважень, а не прокурор. Для того, щоб інтереси держави не залишилися незахищеними, прокурор виконує субсидіарну роль, замінює в судовому провадженні відповідного суб'єкта владних повноважень, який, всупереч вимог закону, не здійснює захисту або робить це неналежно. У кожному такому випадку прокурор повинен зазначити (а суд перевірити) причини, що перешкоджають захисту інтересів держави належним суб'єктом, і які є підставами для звернення прокурора до суду [4].

У рішенні Конституційного Суду України від 08.04.1999 р. у справі № 1-1/99 щодо поняття «інтереси держави» наголошено, що державні інтереси закріплюються як нормами Конституції України, так і нормами інших правових актів. Інтереси держави відрізняються від інтересів інших учасників суспільних відносин. В основі перших завжди є потреба у здійсненні загальнодержавних (політичних, економічних, соціальних та інших) дій, програм, спрямованих на захист суверенітету, територіальної цілісності, державного кордону України, гарантування її державної, економічної, інформаційної, екологічної безпеки, охорону землі як національного багатства, захист прав усіх суб'єктів права власності та господарювання тощо [7, п. 3].

Суд зазначив, що інтереси держави можуть збігатися повністю, частково або не збігатися зовсім з інтересами державних органів, державних підприємств та організацій чи з інтересами господарських товариств з часткою державної власності у статутному фонді. Проте держава може вбачати свої інтереси не тільки в їх діяльності, але й у діяльності приватних підприємств, товариств [7, п. 4].

Є. Безкровний з цього приводу зазначав, що оскільки «інтереси держави» є оціночним поняттям, то прокурор чи його заступник у кожному конкретному випадку самостійно визначає з посиланням на законодавство, на підставі якого подається позов, в чому саме відбулося чи може відбутися порушення матеріальних або інших інтересів держави, обґрунтовує у позовній заяві необхідність їх захисту та зазначає орган, уповноважений державою здійснювати відповідні функції у спірних відносинах [5, с. 33].

Необхідність судового захисту інтересів держави саме прокурором від імені суб'єкта владних повноважень має бути обґрунтована і підтверджена належними доказами. За відсутності належних підстав для звернення прокурора до суду скарга підлягає поверненню. Таким є висновок Верховного Суду України в результаті перевірки касаційної скарги прокурора на постанови судів нижчих інстанцій за позовом фізичної особи до районної державної адміністрації про визнання протиправним та скасування розпорядження (справа

№ 822/1169/17 від 19.07.2018 р.) [6].

Прокурор обґрунтував потребу звернутися з касаційною скаргою необхідністю захистити порушені інтереси держави при розпорядженні земельною ділянкою державної форми власності, яку, за доводами прокурора, незаконно передано у власність позивачу для ведення особистого селянського господарства із земель сільськогосподарського призначення державної власності, розташованої за межами населених пунктів. Прокурор вказав на відсутність реагування на судові рішення з боку РДА, яка уповноважена державою здійснювати відповідні функції у спірних правовідносинах.

У результаті Верховний Суд у складі судді-доповідача Касаційного адміністративного суду, перевіrivши касаційну скаргу, дійшов висновку, що підстав для звернення прокурора до суду в інтересах держави немає, а вказана скарга підлягає поверненню.

Зокрема, у рішенні зазначено, що участь прокурора в судовому процесі в адміністративних судах можливе за умови, крім іншого, обґрунтування підстав для звернення до суду, а саме повинно бути доведено нездійснення або неналежне здійснення захисту інтересів держави у спірних правовідносинах суб'єктом влади, до компетенції якого віднесені відповідні повноваження, або підтверджено відсутність такого органу (частини 3, 4 ст. 53 КАС України, ч. 3 ст. 23 Закону України «Про прокуратуру»).

Суд пояснює, що прокурор не може вважатися альтернативним суб'єктом звернення до суду і замінювати належного суб'єкта владних повноважень, який може і бажає захищати інтереси держави.

Щоб інтереси держави не залишилися незахищеними, прокурор виконує субсидіарну роль, замінює в судовому провадженні відповідного суб'єкта владних повноважень, який відсутній або всупереч вимог закону не здійснює захисту чи робить це неналежно. У кожному такому випадку прокурор повинен навести (а суд перевірити) причини, які перешкоджають захисту інтересів держави належним суб'єктом і які є підставами для звернення прокурора до суду [6].

Підставою для представництва прокурором інтересів держави в суді є належне обґрунтування, підтверджене достатніми доказами, зокрема, але не виключно, повідомленням прокурора на адресу відповідного суб'єкта владних повноважень про звернення до суду від його імені, відповідними запитами, а також копіями документів, отриманих від суб'єкта владних повноважень, що свідчать про наявність підстав для такого представництва.

Суд врахував, що, відповідно до усталеної практики Європейського суду з прав людини, сторонами судового розгляду є позивач і відповідач, які мають рівні права, включаючи право на юридичну допомогу. Підтримка прокуратурою однієї зі сторін може бути виправдана за певних умов, наприклад, з метою захисту вразливих осіб, які вважаються не здатними захистити свої інтереси самотійно, або в разі, якщо правопорушення зачіпає велику кількість людей, або якщо вимагають захисту реальні державні інтереси або майно. ЄСПЛ неодноразово звертав увагу на участь прокурора в суді на боці однієї зі сторін як обставину, що може впливати на дотримання принципу рівності сторін [6].

Так, у рішенні ЄСПЛ «Фарейра Алвеш проти Португалії» від 21.06.2007 р. прокурор брав участь у цивільному процесі щодо спору з приводу здійснення батьківських прав і, надаючи суду докази на підтвердження свої правової позиції, не давав змоги ознайомитися з ними іншій стороні. ЄСПЛ констатував порушення ч. 1 ст. 6 Конвенції, вказавши, що справа, яка розглядається судом, є досить делікатною, оскільки вимагає захисту, в першу чергу, інтересів дитини, і оскільки повноваження прокурора, з огляду на покладені на орган функції, дають змогу здійснювати вплив на рішення суду у цій справі, його поведінка має відповідати принципу змагальності, який передбачає змогу сторін знати та коментувати всі докази, заяви, надані суду навіть незалежною посадовою особою з метою здійснити вплив на рішення суду [10].

Тобто участь прокурора в цивільному процесі в певних випадках, як-от захист інтересів держави, незахищених категорій громадян, або в тих випадках,

коли відповідним правопорушенням зачіпаються інтереси значної кількості громадян, є виправданою за умови дотримання принципу рівності, змагальності сторін, пропорційності які, своєю чергою, забезпечуються детальною, чіткою регламентацією поведінки прокурора, а саме встановленням вичерпного переліку підстав та розширеного переліку умов участі, що забезпечувало б виконання вимоги щодо виключності повноважень, субсидіарності ролі прокурора, закріплення за прокурором рівних прав та однакових з іншою стороною обов'язків, що відповідають процесуальному статусу з метою недопущення встановлення привілейованого статусу прокурора у цивільному процесі.

Особливість процесуального статусу прокурора полягає в тому, що, дотримуючись принципів незалежності судів та рівності сторін процесу, прокурор висловлює свою правову позицію та вчиняє процесуальні дії самостійно, незалежно від волі інших учасників процесу. Це гарантує забезпечення захисту державних інтересів у разі зловживань своїми процесуальними правами державних органів, які й повинні захищати державу.

На сьогодні чинним процесуальним законодавством та Законом України «Про прокуратуру» передбачено, що прокурор має рівні, поряд з іншими учасниками судочинства, права. Представництво прокурором інтересів держави не закінчується після постановлення судом остаточного рішення у справі, набрання ним законної сили. Адже для реального поновлення законності законодавством передбачено завершальну стадію судового провадження – виконавче провадження (ст. 1 Закону України «Про виконавче провадження»).

У рішенні у справі «Янголенко проти України» (справа № 14077/05 від 10.12.2009 р.) Європейський суд з прав людини зазначив, що провадження у суді та виконавче провадження є відповідно першою і другою стадіями загального провадження. Таким чином, виконавче провадження не має бути відокремлене від судового, і ці обидва провадження мають розглядатись як цілісний процес [8].

Відповідно до ст. 14 Закону України «Про виконавче провадження» [9]

прокурор є учасником виконавчого провадження. У п. 2 ч. 1 ст. 26 цього Закону передбачено, що виконавець розпочинає примусове виконання рішення на підставі виконавчого документа за заявою прокурора у разі представництва інтересів громадянина або держави в суді.

Подаючи заяву до органів Державної виконавчої служби про примусове виконання судового рішення, прокурор представляє інтереси стягувача (фактично виступає його представником) і надалі зобов'язаний ефективно використовувати права сторони, передбачені ст. 19 Закону України «Про виконавче провадження»: це право на ознайомлення з матеріалами виконавчого провадження; участь у вчиненні виконавчих дій; оскарження рішень, дій або бездіяльності державного виконавця відповідному керівнику державної виконавчої служби чи до суду тощо.

Безсумнівно, що сучасні правові реалії потребують орієнтації не лише на формалізм цивільного процесуального регулювання, а й, що не менш важливо, на більш фундаментальні для ефективного судочинства цінності – органічну імплементацію загальновизнаних норм і принципів у сфері правосуддя, таких як право на судовий захист, право на справедливий судовий розгляд, принцип правової визначеності тощо. ЦПК України в новій редакції є саме таким і тому потребує осмислення певної реконструкції цивільного судочинства і нового погляду на сферу цивільного процесу.

Висновки. Правовий статус прокурора у цивільному процесі визначається відносинами функціонального процесуального представництва, в межах якого прокурор може представляти державу або особу за умови попереднього підтвердження судом наявності обґрунтованих підстав для участі прокурора у цивільному процесі. Реформування системи судочинства в Україні передбачає звуження повноважень прокуратури щодо участі у цивільному судочинстві та має на меті недопущення формування привілейованого процесуального статусу прокурора у цивільному процесі. Отже, звуження правового статусу прокурора в цивільному процесі відповідає принципу диспозитивності в цивільному судочинстві.

Список літератури

1. Стефанчук М. М. Напрями вдосконалення процесуального статусу прокурора як суб'єкта реалізації функції представництва інтересів громадянина або держави в суді. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. № 2. С. 115–121.
2. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 2–3. Ст. 12.
3. Цивільний процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар / за заг. ред. д.ю.н., проф., акад. Академії наук вищої школи України М. М. Ясинка. Київ : Алерта, 2018. 604 с.
4. Окрема думка Судді Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду Крата В. І. від 06.06.2018 р. у справі № 607/1557/17, провадження № 61-17407св18, ЄДРСРУ № 74659804. URL: <https://youcontrol.com.ua/catalog/court-document/84355257/> (дата звернення: 06.06.2019).
5. Безкровний Є. Представництво прокурором інтересів громадянина або держави у суді в сучасних умовах. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2016. № 2, ч. 1. С. 28–36. URL: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/chasopys/ua/pdf/10-2016/01/bezkrovnyj.pdf> (дата звернення: 06.06.2019).
6. Участь прокурора в суді на боці однієї зі сторін є обставиною, що може впливати на дотримання принципу рівності сторін. URL: <https://court.gov.ua/press/news/539817/> (дата звернення: 06.06.2019).
7. Рішення Конституційного Суду України від 08.04.1999 р. у справі № 1-1/99. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v003p710-99/ed20130609/stru2> (дата звернення: 06.06.2019).
8. Справа «Янголенко проти України» (Заява № 14077/05) Європейський суд з прав людини, Міжнародні суди; Рішення, Справа від 10 грудня 2009 року. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/974_533 (дата звернення: 06.06.2019).
9. Про виконавче провадження : Закон України від 2 червня 2016 року № 1404-VIII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1404-19> (дата звернення: 06.06.2019).
10. Рішення Європейського суду з прав людини «Ферейра Алвеш проти Португалії» № 25053/05 від 21.06.2007 р. URL: <http://docs.pravo.ru/document/view/15794600/12862205/> (дата звернення: 06.06.2019).

References

1. Stefanchuk, M.M. (2015). Napriamy vdoskonalennia protsesualnogo statusu prokurora yak subiekta realizatsii funksii predstavnytstva interesiv hromadianyna abo derzhavy v sudi. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, 2, 115–121 [in Ukrainian]
2. Pro prokuraturu: Zakon Ukrainy vid 14.10.2014 r. № 1697-VII. (2015) *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Supreme Council of Ukraine*, 2–3, art. 12 [in Ukrainian]
3. Tsyvilnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: naukovo-praktychnyi komentar. M.M. Yasynok (Ed.). (2018). Kyiv: Alerta [in Ukrainian]
4. Okrema dumka Suddi Kasatsiinoho tsyvilnoho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu Krata V. I. vid 06.06.2018 r. u spravi № 607/1557/17, provadzhennia № 61-17407sv18, YeDRSRU № 74659804. URL: <https://youcontrol.com.ua/catalog/court-document/84355257/>.
5. Bezkrivnyi, Ye. (2016). Predstavnytstvo prokurorom interesiv hromadianyna abo derzhavy u sudi v suchasnykh umovakh. *Naukovyi chasopys Natsionalnoi akademii prokuratury Ukrainy – Scientific journal of the National Academy of Public Prosecutor of Ukraine*, 2, ch. 1, 28–36. URL: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/chasopys/ua/pdf/10-2016/01/bezkrovnyj.pdf> [in Ukrainian].
6. Uchast prokurora v sudi na botsi odniiei zi storin ye obstavynoiu, shcho mozhe vplyvaty na dotrymattia pryntsypu rivnosti storin URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/75424056> [in Ukrainian].
7. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 08.04.1999 r. u spravi № 1-1/99. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v003p710-99>.

8. Sprava «Yanholenko proty Ukrainy» (Zaiava № 14077/05) Yevropeyskyi sud z prav liudyny, Mizhnarodni sudy; Rishennia, Sprava vid 10.12.2009 r. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/974_533 [in Ukrainian]

9. Pro vykonavche provadzhennia: Zakon Ukrainy vid 02.06.2016 r. № 1404-VIII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>.

10. Rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny «Fereira Alvesh proty Portuhalii» № 25053/05 vid 21.06.2007 r. URL: <http://docs.pravo.ru/document/view/15794600/12862205/>.

Тимошевская И. П., канд. юрид. наук, ассистент кафедры гражданского процесса, Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого, Украина, г. Харьков.
e-mail: coldsmell@gmail.com ; ORCID ID 0000-0002-9645-8619

Правовой статус прокурора в гражданском процессе в условиях современного законодательства

Проанализированы нормативно-правовые акты, регулирующие вопросы правового статуса прокурора в гражданском процессе, положения судебной практики и научной доктрины. Рассмотрен правовой статус прокурора как участника гражданского процесса, акцентировано внимание на новеллах отечественного законодательства по данной проблематике, в частности, проанализированы положения как специального, так и общего законодательства с аргументацией негативных или позитивных изменений. Определены основные права и обязанности прокурора согласно новому гражданскому процессуальному закону.

Ключевые слова: статус прокурора в гражданском процессе; гражданское судопроизводство; участники гражданского процесса; представительство в гражданском процессе.

Timoshevska I. P., PhD in Law, Assistant of the Department of Civil Process, Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine, Kharkiv.
e-mail: coldsmell@gmail.com ; ORCID 0000-0002-9645-8619

The legal status of the prosecutor in modern civil procedure

The constitutional reform in the sphere of justice and further reform of civil procedure legislation are aimed at improving the efficiency of civil proceedings and bringing it into line with international standards of fair justice, which resulted in significant changes in the legislative regulation of classical civil procedures, as well as the introduction of new institutions of civil procedure law.

The article presents a detailed analysis of modern legislation, which regulates the issue of the legal status of the Prosecutor in civil proceedings, the provisions of judicial practice and scientific doctrine are studied thoroughly. The author focuses on the novelties of the domestic legislation governing the legal status of the prosecutor in the civil process, in particular, the author analyzes the provisions of both special and general legislation with the argument of negative or positive changes. The basic rights and obligations of the prosecutor are determined in accordance with the latest civil procedural law.

The legal status of the Prosecutor in civil proceedings is determined by the relations of functional procedural proxyship, when the Prosecutor may stand for the state or an individual, subject to the preliminary confirmation by the court of the existence of reasonable grounds for the participation of the Prosecutor in civil proceedings. The reform of the judicial system in Ukraine provides for a narrowing of the powers of the Prosecutor's office to participate in civil proceedings and is aimed at preventing the formation of a privileged procedural status of the Prosecutor in civil proceedings. Consequently, the narrowing of the legal status of the Prosecutor in civil proceedings corresponds to the principle of dispositivity in civil proceedings.

Keywords: civil proceedings; the status of the Prosecutor in civil proceedings; participants in civil proceedings; proxyship in civil proceedings.

Надійшла до редколегії 20.09.2019 р.

